DEN DANSKE ØKONOMISKE SITUATION[1]

Siden midten af 1955, da Danmarks valutagæld var nået op på netto 412 mill. kr., er udviklingen gået i retning af en forbedring af *valutastillingen*. En af årsagerne hertil må søges i de *højere eksportpriser* på bacon og smør, der er opnået i de seneste måneder, en anden i den betydelige *opgang i fragtraterne*. Hertil kommer, at industrien har været i stand til at udnytte den gunstige internationale konjunktur til yderligere *forøgelse af eksporten*, medens de forbrugsbegrænsende og konjunkturdæmpende foranstaltninger på den anden side har bevirket, at *importens totalværdi* trods højere priser siden maj har ligget lavere end i samme periode i fjor. Endnu et lyspunkt i den økonomiske situation er den *gode kornhøst*. Formentlig kan man i de nærmeste måneder regne med en yderligere forbedring af valutastillingen, men den lidt fjernere fremtid tegner sig mere usikker. De højere priser og leveomkostninger, der delvis er en følge af prisstigningen for landbrugseksporten, vil – såfremt de holder sig ind i januar 1956 – via den automatiske lønregulering efter pristallet medføre stigende pengeindtægter og højere omkostningsniveau, og begge disse faktorer må antages at ville påvirke betalingsbalancen i ugunstig retning. I denne forbindelse må man imidlertid erindre, at den senere tids prisstigninger i det væsentligste er kommet udefra, hvorfor der er grund til at formode, at også andre landes lønniveauer vil have en opadgående tendens. I det omfang dette er tilfældet, vil de uheldige virkninger på Danmarks betalingsbalance blive neutraliseret.

INDUSTRIPRODUKTIONEN

For industriproduktionen som helhed gælder, at den siden januar kvartal har ligget på omtrent samme niveau som i de tilsvarende måneder i 1954. På grund af nedgangen i byggevirksomheden er produktionen i *sten-, ler- og glasindustrien* gået noget tilbage, og en endnu stærkere nedgang har ramt *tekstilindustrien* og *beklædnings- og fodtøjsindustrien*, hvor pro-

[1] Se også tabelbilaget bag i heftet.

duktionen i oktober var faldet med 1/6 i sammenligning med oktober i fjor. Andre industrigrene som *jern- og metalindustrien* har takket være forøget eksport været i stand til at gennemføre en, omend mindre, produktionsudvidelse. Til belysning af eksportens betydning for jern- og metalindustrien kan nævnes, at udførslen af mere bearbejdede metalvarer og maskiner er steget fra 630 mill. kr. i perioden januar-oktober 1954 til 800 mill. kr. i de tilsvarende ti måneder i 1955. I samme tidsrum er udførslen af transportmidler gået op fra 99 til 172 mill. kr. I alt udgør eksportfremgangen for de to industrigrene således 243 mill. kr. af en samlet eksportfremgang for industrien på 393 mill. kr.

Industriproduktionen.
(Procentvis forandring fra tilsvarende periode det foregående år).

	1. kvt. 1954	2. kvt. 1954	3. kvt. 1954	4. kvt. 1954	1. kvt. 1955	2. kvt. 1955	3. kvt. 1955	Okt. 1955
Næringsmiddelindustri	–	+ 4	+ 2	+ 6	+ 4	÷ 2	+ 7	+ 5
Tekstilindustri	÷ 7	÷ 8	÷ 3	+ 4	+ 4	÷ 3	÷ 9	÷17
Fodtøjs- og beklædningsindustri	÷ 6	+ 1	+ 5	+ 6	+ 2	÷ 3	÷10	÷16
Træindustri	+ 6	+ 5	+ 2	+ 4	+ 4	+ 2	+ 5	+ 2
Papir- og grafisk industri	+12	+10	+ 8	+ 9	+ 5	+ 3	+ 3	+ 1
Kemisk industri	+ 6	+13	+ 5	+10	+ 2	÷ 7	+ 2	+ 2
Sten-, ler- og glasindustri	÷ 3	+ 9	+ 3	+ 8	–	÷ 9	÷ 4	÷ 7
Jern- og metalindustri	+17	+18	+18	+14	+10	+ 4	–	+ 1
Transportmiddelindustri	+18	+22	+25	+24	+ 6	+ 1	+ 1	+ 2
Industrien ialt	+ 7	+10	+ 8	+10	+ 5	÷ 1	–	÷ 2
Heraf:								
Konsumvareindustri	+ 2	+ 5	+ 4	+ 7	+ 4	÷ 2	–	÷ 3
Produktionsmiddelindustri	+14	+15	+15	+13	+ 8	÷ 1	–	÷ 1

Det bemærkes, at ovenstående procentberegninger bygger på Statistisk Departements korrigerede månedsindekstal for 1954 og 1955. De reviderede tal for 1954, der er de endelige, viser, at stigningen fra 1953 til 1954 var en del stærkere end efter de foreløbige tal, navnlig for transportmiddelindustrien. For industrien som helhed var produktionsfremgangen fra 1953 til 1954 ca. 9 %.

BYGGEVIRKSOMHEDEN

Statistikken over nybyggeriet er fortsat præget af de foranstaltninger, der af hensyn til valutasituationen er iværksat for at begrænse det offentliges støtte til boligbyggeriet. I første halvår 1955 blev der i hele landet *påbegyndt* ca. 9500 lejligheder, hvilket var lidt flere end i andet halvår 1954, men langt færre end i første halvår 1954, da tallet var ca. 15.500.

Ligesom i sidste halvdel af 1954 har antallet af *fuldførte lejligheder* oversteget antallet af påbegyndte lejligheder, og antallet af *lejligheder under opførelse* er som følge heraf gået tilbage. Det udgjorde den 1. juli 1955 godt 23.500 mod over 29.000 på samme tidspunkt i 1954. Også det erhvervsmæssige byggeri under opførelse er gået tilbage i sammenligning med stillingen i midten af 1954, medens der i samme tidsrum har været en mindre stigning for det ikke-erhvervsmæssige byggeri. Det samlede resultat af disse bevægelser var en nedgang i tallet for etageareal under opførelse fra knap 4.2 mill. m² den 1. juli 1954 til ca. 3.5 mill. m² den 1. juli 1955.

Byggevirksomheden i første halvdel af 1955[1].
(Etageareal i 1000 m²).

	Beboelsesejendomme		Erhvervs-ejendomme	Ikke-erhvervs-ejendomme	Tilsammen
	Etageareal	Antal lejligheder			
Under opførelse 1/1 1955.....	2196	25082	682	840	3718
Påbegyndt første halvår 1955 ..	741	9466	446	120	1307
Fuldført første halvår 1955.....	966	10871	393	148	1507
Under opførelse 1/7 1955.....	1971	23677	735	812	3518
Under opførelse 1/7 1954.....	2514	29224	892	754	4160

[1] Omfatter ny- og tilbygninger, men ikke ombygninger. Reparationsvirksomhed er heller ikke medtaget.

I juli kvartal blev der i hovedstadsområdet samt 5 provinsbyer med forstæder påbegyndt 2063 og fuldført 2956 lejligheder mod i juli kvartal 1954 henholdsvis 3115 og 2819 lejligheder, og antallet af lejligheder under opførelse gik ned fra knap 16.500 den 1. oktober 1954 til ca. 13.000 den 1. oktober 1955. For hele landet eksklusive de egentlige landkommuner var de tilsvarende tal ifølge Statistisk Departements beregninger 26.500 og 20.900.

ARBEJDSLØSHEDEN

Ved udgangen af oktober var *antallet af arbejdsløse* steget til ca. 47.000 mod ca. 30.000 på samme tidspunkt i 1954. Heraf var henholdsvis ca. 22.500 og ca. 13.500 egentlig arbejdsløse, hvilket vil sige, at de på opgørelsesdagen havde været ledige i 7 dage eller derover. Arbejdsløshedsprocenten var i slutningen af oktober 6.9, for de egentlig arbejdsløse 3.3. I oktober 1954 var de tilsvarende tal 4.5 og 2.0, og i oktober 1953 6.1 og 2.9. Stigningen i arbejdsløsheden i sammenligning med 1954 gør sig gældende i *praktisk taget alle erhvervsgrupper,* også på de områder, hvor produktionen ligger på eller over niveauet på samme tid i fjor. I nærings-

og nydelsesmiddelindustrien er arbejdsløshedsprocenten gået op fra 5.4 til 7, i træ- og møbelindustrien fra 3.6 til 7, i papir- og grafisk industri fra 0.8 til 2, i den kemiske industri fra 2.9 til 6, og i jern- og metalindustri og transportmiddelindustri fra 2.9 til 4. Væsentlig stærkere stigning i arbejdsløsheden finder man i tekstil- og beklædningsindustrien, hvor produktionen er gået tilbage. I tekstilindustrien var arbejdsløshedsprocenten i oktober steget til 7 mod 2.6 i oktober 1954, og i beklædnings- og skotøjsindustrien til 9 mod 3.1. I sten-, ler- og glasindustrien, hvor produktionen også er mindre end i 1954, er ledigheden gået op fra 4.9 % i oktober 1954 til 6 % i oktober 1955, en relativt ringe stigning i sammenligning med stigningen i arbejdsløsheden i de industrigrene, hvor produktionen ikke er gået tilbage. I bygge- og anlægsvirksomhed er ledigheden næsten fordoblet, idet arbejdsløshedsprocenten i oktober 1954 er opgjort til 11 mod 5.8 i oktober 1954 (for byggeriet alene 6 % mod 2.8 %).

LANDBRUGET

Efter en foreløbig opgørelse, der bygger på oplysninger fra ejendomme med mejetærskere, er kærneudbyttet af *kornhøsten* i 1955 beregnet til ca. 4.4 mill. tons, hvilket er 200.000 tons mere end i 1954. Stigningen er det samlede resultat af en tilvækst på ca. 240.000 tons som følge af stigende udbytte pr. ha og en tilbagegang på ca. 40.000 tons som følge af arealformindskelse. Høsten af brødkorn viser en tilbagegang på ca. 115.000 tons, medens høsten af foderkorn er gået frem med ca. 315.000 tons. Det samlede kærneudbytte beregnes at svare til knap 42 mill. afgrødeenheder eller ca. 5½ mill. afgrødeenheder mere end i 1954, idet man er gået ud fra, at kærnens foderværdi i år svarer til det normale, medens foderværdien i fjor på grund af de ugunstige vejrforhold under bjergningen var omtrent 10 % under det normale. Både i tons og i afgrødeenheder skulle kornhøsten i år herefter have været af omtrent samme størrelse som i 1953.

Ved siden af en tilfredsstillende kornhøst har landbruget som nævnt kunnet glæde sig ved en betydelig *prisstigning på smør og flæsk*. Den 15. september forelå aftalen med det engelske levnedsmiddelministerium om baconeksporten til England i året 1. oktober 1955–30. september 1956, som er det sidste år under langtidskontrakterne, der har været gældende siden 1. oktober 1948. Medens der for 1954–55 gjaldt en fast pris for baconeksporten til England svarende til 4.52 kr. pr. kg cif., er prisen under den nye aftale delvis afhængig af markedsforholdene i England, idet aftalen foruden at fastsætte en mindstepris på 240 s. pr. cwt. eller 4.57 kr. pr. kg bestemmer, at de danske eksportører får hele overprisen, der fremkommer, når noteringen i London overstiger 270 s. pr. cwt. eller 5.14 kr. pr. kg. På aftaletidspunktet var noteringerne i London for dansk

bacon af klasse A 328 s., af klasse B 324 s. og af klasse C 320 s. På denne højde holdt noteringerne sig til omkring midten af november, da noteringen for klasse C sattes ned til 314 s., hvorefter der den 24. november fulgte en ny nedgang for alle tre klasser på 18 s. til henholdsvis 310, 306 og 296 s. De førstnævnte noteringer giver, når hensyn tages til antallet af svin i de forskellige klasser, en gennemsnitsnotering på 326 s. pr. cwt. eller 6.21 kr. pr. kg, og i de første halvanden måned af den nye aftales løbetid opnåede de danske baconeksportører altså udover den faste pris på 4.57 pr. kg en overpris på 1.07 (6.21 ÷ 5.14) kr. pr . kg eller ialt 1.12 (4.57 ÷ 4.52 + 1.07) kr. mere pr. kg end i aftaleåret 1954–55; også efter de sidste noteringer er overprisen betydelig.

Baconaftalen for 1955–56 gælder et kvantum på højst 208.000 long tons eller ca. 211.000 metriske tons, og inden for dette kvantum er Danmark forpligtet til at levere England 90 % af eksporten af baconsvin her fra landet. For 1954–55 lød aftalen på maksimalt 240.000 tons, og de faktiske afskibninger var af omtrent samme størrelse, men de danske forhandlere skønnede, at det for 1955–56 aftalte kvantum nogenlunde svarede til leveringsmulighederne. Efter den sidste svinetælling, der fandt sted den 17. november, var *svinebestanden* 4.591.000 mod 5.101.000 på samme tidspunkt i 1954. Det samlede antal søer var samtidig gået ned fra 496.000 til 457.000, men for første gang drægtige søer var der en stigning fra 94.000 til 96.000. I slutningen af august var antallet af første gang drægtige søer kun 69.000.

Den 1. oktober udløb langtidsaftalen af 1949 om *smøreksporten til England,* og den direkte handelsforbindelse mellem de danske smøreksportører og de engelske importører genoptoges. For 1954–55 var der for den danske smøreksport til England aftalt en pris af 6.32 kr. pr. kg f.o.b., men siden oktober har der kunnet opnås væsentlig højere priser. Den danske smørnotering (afregningstallet), der allerede den 29. september blev sat op fra 6.35 kr. pr. kg til 7 kr. pr. kg, forhøjedes påny til 7.30 kr. den 27. oktober og til 7.65 kr. den 24. november. På samme tid i 1954 var den 6.55 kr. pr. kg.

Skønt *husdyrproduktionen* siden midten af 1955 som ventet har været faldende og både i august og september var mindre end i de samme måneder i 1954, viser mængdeindekset for den samlede animalske produktion for de første 9 måneder af indeværende år tilsammen en fremgang på et par procent i forhold til den tilsvarende periode i 1954. Mælkeproduktionen har i dette tidsrum været 5 % mindre end i 1954, og smørproduktionen er gået tilbage med næsten 10 %, hvilket i nogen grad opvejes af en stigning i osteproduktionen på 8 %. Flæskeproduktionen, der også har været faldende i den senere tid, var til trods herfor i den nævnte periode steget med 6–7 % i sammenligning med 1954, og æg- og kødpro-

duktionen er gået frem med henholdsvis 2½ og godt 13 %. Værdien af den animalske landbrugsproduktion er for januar–september beregnet til gennemsnitlig 501 mill. kr. pr. måned mod 486 mill. kr. for de samme 9 måneder i 1954.

Eksporten af de vigtigste landbrugsprodukter i tiden 3. januar 1955–27. november 1955 sammenlignet med den tilsvarende periode i 1954 fremgår af nedenstående oversigt[1].

	1954	1955	Procentvis ændring
Smør, 1000 tons	134.0	117.4	÷ 12.3
Ost, 1000 tons	55.2	47.7	÷ 13.6
Bacon og flæsk, 1000 tons	229.5	250.5	+ 9.2
Æg, 1000 tons	91.2	92.5	+ 1.4
Hornkvæg, 1000 stk	385.1	428.3	+ 11.2

I fordelingen af smør- og ægeksporten på *aftagerlande* er der i 1955 sket store forskydninger i sammenligning med 1954. Smøreksporten til England, der i de første 11 måneder af 1954 udgjorde 101.000 tons, er gået ned med 19.000 tons, 2000 tons mere end nedgangen i den samlede danske smøreksport, og Sovjetunionen, der i 1954 aftog 10.000 tons og dermed var Danmarks smørkunde nr. 2, har i indeværende år overhovedet ikke købt dansk smør. Til gengæld har Vesttyskland i år aftaget ca. 15.500 tons mod kun ca. 4.700 tons i 1954, og til Finland er eksporteret over 5000 tons mod intet i fjor. Hvad ægeksporten angår, har England i 1955 kun aftaget 31.100 tons mod 59.300 tons i 1954, medens ægeksporten til Vesttyskland er forøget fra 18.800 tons til 41.600 tons. Samtidig er eksporten af hornkvæg til Vesttyskland steget fra 156.000 til 262.000 stk. Vesttyskland har således aftaget en betydelig større del af den danske landbrugseksport end i 1954, hvilket er den væsentligste årsag til, at indførselsoverskudet i handelen med Vesttyskland er blevet stærkt formindsket. (Fra 668 mill. kr. i de første 10 måneder i fjor til 314 mill. kr. i den samme periode i år.)

UDENRIGSHANDELEN

Det er allerede nævnt, at *industrieksporten* i de første 10 måneder af indeværende år har været næsten 400 mill. kr. større end i den samme periode i 1954, en fremgang på ikke mindre end 21 %. Det tilsvarende tal for *landbrugseksporten* er knap 80 mill. kr. eller ca. 2 %, og for eksporten af fiskeriprodukter 13 mill. kr. eller 9 %. Ialt er eksporten i de 10 måne-

[1] Efter »Landbrugsraadets Meddelelser«.

der gået frem med en halv milliard kr., og da importen har været uændret, er indførselsoverskuddet gået ned med det samme beløb.

Udenrigshandelen.
(Månedsgennemsnit, mill. kr.)

	Indførsel	Udførsel ialt	Heraf: Landbrugs-produktion	Heraf: Industri-produktion	Indførsels-overskud
Januar kvartal 1954	596	515	315	177	81
April — —	688	543	337	185	145
Juli — —	671	531	318	190	140
Oktober måned 1954	754	562	346	192	192
Jan.-okt. 1954	662	533	326	185	129
Januar kvartal 1955	681	585	350	208	96
April — —	650	579	324	230	71
Juli — —	651	570	323	219	81
Oktober måned 1955	676	635	338	270	41
Jan.-okt. 1955	663	584	333	224	79

Importens sammensætning har ændret sig betydeligt i forhold til 1954. De vigtigste forskydninger er en stigning i importen af fast og flydende brændsel på næsten 250 mill. kr. og en nedgang i importen af transportmidler på godt 150 mill. kr. Den stærke stigning for brændsel – næsten 25 % – skyldes både større importmængder og højere priser på kul og koks. Iøvrigt har der, jvfr. nedenstående tabel, været en betydelig nedgang i importværdien for en række nydelsesmidler, og den formindskede byggevirksomhed har bevirket en nedgang i importen af træ og tømmer. Desuden lægger man mærke til, at importen af såvel spindestoffer som garn, metervarer og færdige tekstilvarer samt klædningsstykker har været mindre end i 1954.

Vigtigere importforskydninger.

	Januar-oktober 1954 mill kr.	1955 mill. kr.	Ændring i %
Kaffe, kakao, chokolade, te, krydderier	279	233	÷ 16
Tobak	114	85	÷ 25
Træ, tømmer og kork	231	209	÷ 10
Spindestoffer	154	143	÷ 7
Brændselsstoffer, smøreolier, beslægtede varer	1027	1274	+ 24
Garn, metervarer og færdige tekstilvarer	571	493	÷ 14
Uædle metaller	601	702	+ 17
Transportmidler	574	420	÷ 27
Klædningsstykker	93	85	÷ 9

VALUTASTILLINGEN

Ved forelæggelsen af finanslovforslaget for 1956–57 den 25. november anslog finansminister Kampmann *overskuddet på vare- og tjenestebalancen* over for udlandet i tiden siden 1. juli til ca. 200 mill. kr., medens der i samme periode i fjor var et underskud på et lignende beløb. På nationalbankens valutabalance viser ændringen sig i en nedgang i nettogælden til udlandet fra slutningen af juni til slutningen af november på ialt 166 mill. kr.

Bevægelserne i *nationalbankens valutagæld* i de sidste måneder er dog ikke blot et resultat af det løbende overskud på vare- og tjenestebalancen,

Bankernes nettotilgodehavende i udlandet[1].
(Mill. kr.).

Ultimo	E.P.U.	U.S.-doll.	Can. doll. o. sfrcs.	Andre valutaer	Internat. inst. (netto)	Ialt national-banken	Private banker	Tilsammen
Dec. 1951....	÷266	267	4	106	÷ 91	20	÷54	÷ 34
Dec. 1952....	÷223	494	8	156	÷103	332	÷44	288
Dec. 1953....	÷432	669	8	172	÷ 91	326	÷33	293
Jan 1954....	÷425	712	10	116	÷ 94	319	÷21	298
Febr. —	÷444	746	8	96	÷ 94	312	÷25	287
Marts —	÷474	778	8	69	÷107	274	÷23	251
April —	÷541	777	8	43	÷ 92	195	÷17	178
Maj —	÷599	788	8	40	÷ 95	142	÷10	132
Juni —	÷607	674	9	26	÷ 79	23	0	23
Juli —	÷584	647	8	20	÷ 86	5	÷18	÷ 13
Aug. —	÷621	642	8	÷ 4	÷111	÷86	÷ 2	÷ 88
Sept. —	÷669	615	8	÷30	÷ 88	÷164	3	÷161
Okt. —	÷696	571	8	÷54	÷ 86	÷257	6	÷251
Nov. —	÷696	599	9	÷59	÷ 85	÷232	÷ 6	÷238
Dec. —	÷673	637	8	÷59	÷ 85	÷172	÷35	÷207
Jan. 1955....	÷666	647	7	÷63	÷ 84	÷159	÷11	÷170
Febr. —	÷703	563	6	÷59	÷ 60	÷253	15	÷238
Marts —	÷716	546	7	÷58	÷ 85	÷306	5	÷301
April —	÷758	537	7	÷47	÷ 71	÷332	18	÷314
Maj —	÷755	480	6	÷34	÷ 98	÷401	42	÷359
Juni —	÷848	474	6	÷22	÷ 66	÷456	44	÷412
Juli —	÷836	499	6	÷17	÷ 77	÷425	34	÷391
Aug. —	÷816	506	10	÷17	÷114	÷431	51	÷380
Sept. —	÷813	544	10	÷15	÷ 80	÷354	29	÷325
Okt. —	÷795	520	11	÷14	÷ 93	÷371	18	÷353
Nov. —						÷290		

1 Tallene i første kolonne angiver gælden til E.P.U. efter afregningen for den pågældende måned og tallene i anden kolonne dollarbeholdningen med tillæg af tilgodehavende eller fradrag af skyldige dollarbetalinger til E.P.U.

men også af visse kapitaltransaktioner. En del af forbedringen af valutastillingen i september skyldtes således en dollarbetaling på 17 mill. kr. til det danske Ford Motor Company, som har solgt aktierne i det svenske Ford Motor Company til det amerikanske moderselskab. På den anden side medgik i oktober 81 mill. kr. til betaling af restgælden, 12 mill. $, på Københavns kommunes dollarlån af 1927 og 1928, som var forfaldne til betaling henholdsvis den 1. juni 1952 og den 1. maj 1953. Hermed er alle restancer på samtlige danske dollarlån bragt ud af verden, efter at der siden 1947 er præsteret ekstraordinære afdrag på dollargælden til et samlet beløb af 72 mill. $ eller rundt regnet 500 mill. kr.

I november formindskedes nationalbankens valutagæld med 80 mill. kr. Heraf faldt de 70 mill. kr. på månedens første halvdel, da man i offentligheden diskuterede en kronehævning som middel til at bekæmpe prisstigningen. Det synes ikke urimeligt at antage, at den ulige fordeling af valutafremgangen på første og sidste halvdel af måneden står i forbindelse med, at denne diskussion i nogle tilfælde har virket fremskyndende på hjemtagningen af valuta eller omvendt har fået nogle til at udskyde betalinger til udlandet.

Forbedringen af valutastillingen siden midten af 1955 viser sig både i *større dollarbeholdning* og *nedgang i gælden til den europæiske betalingsunion.* Ved udgangen af oktober var gælden til EPU faldet til 795 mill. kr. mod 848 mill. kr. ved udgangen af juni. Da grænsen for Danmarks kredit i EPU er 871 mill. kr., udgjorde de resterende kreditmuligheder herefter godt 75 mill. kr. Bortset herfra består nationalbankens internationale likviditetsreserve navnlig af dollarbeholdningen, der ultimo oktober androg 520 mill. kr. mod 474 mill. kr. ultimo juni.

PRISER OG LØNNINGER

I den senere tid har *prisbevægelserne på de internationale varemarkeder* været behersket af to hovedtendenser: en stigende tendens for metaller og andre industrielle råvarer og en faldende tendens for landbrugsråvarer som korn og bomuld. Begge tendenser genfindes i de danske engrospriser, den første især i varegrupperne »brændsel og mineralske olier« og »jern, metaller og varer deraf«, den sidste i grupperne »vegetabilske levnedsmidler« og »tekstil og konfektion«. Hertil kommer virkningerne på engrospristallet af de forhøjede eksportpriser for smør og flæsk. Iøvrigt henvises med hensyn til enkeltheder til nedenstående tabel. Det skal kun tilføjes, at prisudviklingen i efteråret utvivlsomt har medført en ændring af bytteforholdet overfor udlandet i Danmarks favør.

(1935 = 100)	Okt. 1954	Dec. 1954	Marts 1955	Juni 1955	Juli 1955	Aug. 1955	Sept. 1955	Okt. 1955
Vegetab. Levnedsmidler	365	376	361	349	349	339	343	342
Anim. Levnedsmidler	305	307	308	306	302	306	314	329
Foderstoffer	432	468	433	439	443	422	427	423
Gødningsstoffer	226	228	234	237	237	237	238	240
Brændsel & min. olier	403	424	444	443	460	471	485	505
Jern, metaller & varer deraf	317	318	325	329	331	334	336	340
Bygn.matrl. (undt. træ)	251	251	262	265	265	265	265	267
Træ og papir	470	477	486	493	496	496	498	499
Tekstil og konfektion	308	305	334	332	332	332	330	329
Huder, læder & skotøj	303	302	305	305	305	305	305	305
Kem.-tekn. varer	220	225	228	238	244	245	248	246
Engrospristallet	339	346	350	349	350	349	353	357
Importvarer	406	418	415	417	422	424	427	432
Eksportvarer	327	321	310	310	311	320	326	353

Medens engrospristallet i perioden oktober 1954–oktober 1955 er steget med godt 5 %, er *leveomkostningerne*, således som de kommer til udtryk i detailpristallet, i samme tidsrum forøget med ca. 6 %, fra 382 (juli 1914 = 100) til 405. Ved beregningen af det sidste tal er der taget hensyn til

Husholdningsbudgettet.

	Okt. 1954 kr.	Jan. 1955 kr.	April 1955 kr.	Juli 1955 kr.	Okt. 1955 kr.
Fødevarer	3963	4010	4052	4191	4283
Klæder, fodtøj, vask	1598	1597	1630	1674	1706
Bolig	960	1015	1015	1015	1015
Brændsel, belysning	626	648	653	672	762
Skatter	1257	1257	1257	1328	1328
Børnetilskud	÷189	÷189	÷189	÷209	÷209
Sparebeviser	—	—	—	÷176	÷176
Kontingenter o.l.	755	755	760	760	760
Anskaffelser og vedligeholdelse	577	576	589	599	605
Spiritus, tobak, fortæring ude	885	926	926	934	934
Hygiejne, kulturelle udgifter	1078	1084	1127	1141	1165
Transport	330	355	355	358	362
Iøvrigt	746	755	775	791	808
Ialt	12586	12789	12950	13078	13343
1914 = 100.					
Med fradrag for sparebeviser	382	388	393	397	405
Uden fradrag for sparebeviser	382	388	393	402	410
1935 = 100.					
Med fradrag for sparebeviser	222	226	229	231	236
Uden fradrag for sparebeviser	222	226	229	234	239

sparebeviserne, der udstedes i henhold til lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger af 14. marts 1955 (se foregående hefte af ØKONOMI OG POLITIK side 280–281). For det husholdningsbudget, der ligger til grund for detailpristallet, er beløbet, hvormed de samlede udgifter af denne grund er formindsket, 176 kr., og uden dette fradrag i udgifterne ville pristallet for juli og oktober i år med juli 1914 som basis have været henholdsvis 402 og 410 i stedet for 397 og 405.

Det lønregulerende »*særpristal*«, som adskiller sig fra det almindelige pristal ved, at der ved dets beregning er udeladt visse afgiftsforhøjelser på øl, spiritus og tobak, blev for juli beregnet til 395 mod 386 i januar, hvilket medførte, at arbejdere og tjenestemænd fra henholdsvis 1. september og 1. oktober modtog yderligere 2 portioner dyrtidstillæg. Det sidste af disse dyrtidstillægsportioner var afhængig af et pristal på 393 for arbejdernes og 394 for tjenestemændenes vedkommende, således at der ved lønreguleringen ikke opnåedes fuld kompensation for prisstigningen indtil juli. Grænsen for udbetaling af yderligere portioner dyrtidstillæg er for arbejderne 399, 405 o.s.v., for tjenestemændene 400, 406 o.s.v., og da særpristallet allerede i oktober var steget til 403, er der al udsigt til, at den næste lønregulering på grundlag af januarpristallet vil give lønmodtagerne yderligere mindst 2 portioner dyrtidstillæg. Herfor taler ikke blot, at en række priser, bl.a. på fødevarer, er steget siden materialet til beregning af oktoberpristallet blev indsamlet, men også, at boligudgiften, der reguleres i januarpristallet, vil vise stærkere stigning end sædvanlig på grund af lejeforhøjelserne i henhold til den nye huslejelov.

PENGE- OG KAPITALMARKEDET

Siden juni har den omstændighed, at forbruget af udenlandsk valuta har været mindre end tilgangen, virket i retning af at forøge *den samfundsmæssige likviditet*. På den anden side er statens nettogæld til nationalbanken gået lidt ned i denne periode, hvilket virker i modsat retning. Fra september til oktober steg nationalbankens beholdning af aktier og obligationer med ca. 80 mill. kr. Denne stigning er dog ikke udtryk for, at banken har optrådt som obligationskøber i markedet, men står i forbindelse med, at banken har overtaget statsobligationer, som af Københavns kommune var stillet som sikkerhed for den nævnte tilbagebetaling af dollarlån.

Når statens gæld til nationalbanken var mindre i oktober end i juni, skyldes det ikke forøget salg af statsobligationer, men er et udtryk for, at virkningerne af de finanspolitiske foranstaltninger mod valutakrisen har begyndt at vise sig. I tiden fra juni til oktober har afsætningen af stats-

Nationalbanken.	Okt. 1954	Dec. 1954	Marts 1955	Juni 1955	Juli 1955	Aug. 1955	Sept. 1955	Okt. 1955
Udenlandske tilgodeh., netto	÷257	÷172	÷306	÷456	÷425	÷431	÷354	÷371
Nettotilgodh. hos staten	2084	2232	2262	2433	2334	2498	2390	2348
Obligationer og aktier	510	459	474	475	475	477	480	558
Seddelomløb	1964	2145	1973	2010	1956	1926	1959	2007
Foliokonto	285	394	302	361	353	456	398	370
Tilsammen	2249	2539	2275	2371	2309	2382	2357	2377
Forretningsbankerne.								
Kassebeholdning	638	854	707	807	722	854	769	773
Obligationer og aktier	1234	1172	1212	1194	1188	1175	1151	1143
Udlån ialt	6077	6078	5986	6085	6076	6007	6062	6121
Indlån ialt	6557	6593	6633	6733	6661	6770	6726	6754
Sparekasserne.								
Obligationer og aktier	1504	1484	1472	1433	1438	1437	1429	1426
Udlån ialt	3556	3550	3588	3611	3630	3645	3659	3678
Sparernes tilgodehavende	4876	4803	4888	4951	4955	4961	4947	4955

obligationer end ikke kunnet opveje afdragene på statsgælden, idet den pålydende værdi af cirkulerende indenlandske statsobligationer inkl. skatkammerbeviser formindskedes med 37 mill. kr. For de første 10 måneder af 1955 var nettotilgangen af cirkulerende statsobligationer og skatkammerbeviser 45 mill. kr. mod 140 mill. kr. i samme periode i 1954. For kredit- og hypotekforeningsobligationer var de tilsvarende tal 526 og 586 mill. kr.

I den forløbne del af 1955 har obligationskurserne haft en noget faldende tendens. Til belysning af renteudviklingen kan nævnes, at den effektive rente af Østifternes Kreditforening, 16. serie, 2. afd., 4½ %, er steget fra 6.03 i december 1954 til 6.41 i oktober 1955. Aktiekurserne er i de 10 måneder i gennemsnit steget med 15 %, rederiaktier alene med 35 %.

4.12.1955
C. L.